

Κείμενο

Γέλιο και ευφυΐα (2914)

Οι περισσότεροι άνθρωποι σπάνια (χαμο)γελούν. Αυτό συμβαίνει γιατί επικρατεί η εντύπωση ότι αυτός που (χαμο)γελάει πολύ είναι λιγότερο έξυπνος, σε σχέση με κάποιον άλλον, που είναι συνεχώς σοβαρός. Για κάποιον λόγο, έχουμε συνδέσει τη σοβαρότητα με την ευφυΐα και θεωρούμε ότι όσο πιο σοβαροφανώς¹ μιλάμε ή ενεργούμε, τόσο περισσότερο ευφυείς είμαστε. Έτσι, όποιος (χαμο)γελάει συχνά, κινδυνεύει να θεωρηθεί αφελής.

Σκεφτείτε πόσο δύσκολο είναι να κάνετε κάποιον να γελάσει. Δεν είναι τυχαίο που η κωμωδία θεωρείται το δυσκολότερο είδος για τους ηθοποιούς και τους συγγραφείς. Όταν μας συμβαίνει κάτι δυσάρεστο, θεωρείται λογικό και αυτονόητο να στεναχωριόμαστε. Πόση ευφυΐα χρειάζεται για να πράξει κάποιος το αυτονόητο; Αντίθετα, χρειάζεται ευστροφία για να απεγκλωβιστούμε² από την ιδιωτική μας λογική και να δούμε την εύθυμη όψη μιας κατάστασης.

Θεωρητικά, οι περισσότεροι από εμάς γνωρίζουμε ότι η ανησυχία για ένα πρόβλημα δεν θα μας δώσει τη λύση. Ωστόσο, το πιθανότερο είναι να μας φέρει σε χειρότερη θέση, γιατί διπλασιάζει το φορτίο στις πλάτες μας. Εξαιτίας της ανησυχίας, μπαίνουμε σε κατάσταση άγχους και αισθανόμαστε περισσότερο πιεσμένοι. Επιπλέον, έτσι όπως είμαστε πιεσμένοι, γινόμαστε ενεργειακά πιο φτωχοί. Δεν φτάνει που έχουμε το πρόβλημα, έχουμε και άγχος από πάνω! Το βρίσκετε σοφό αυτό;

(Χαμο)γελώντας, δεν μειώνουμε το πρόβλημα, αλλά διαλύουμε την ανησυχία και το πρόσθετο άγχος. Όταν (χαμο)γελάμε, δεν σημαίνει ότι δεν θέλουμε να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματά μας. Ουσιαστικά, η ευφυΐα μας κινητοποιείται, ώστε να γίνει μία διαφορετική διαχείριση δυνατοτήτων. Απεγκλωβιζόμαστε από την αυτοπαγίδευσή μας στο ναρκοπέδιο της σοβαροφανούς ιδιωτικής μας λογικής. Ως γνωστόν, τα προβλήματα πάνε μαζί με τις λύσεις τους. Από όσο περισσότερες πλευρές δούμε κάτι, τόσες περισσότερες πιθανότητες έχουμε να βρούμε τη λύση. Το γέλιο φωτίζει κάποιες ξεχασμένες πλευρές των προβλημάτων μας, χώρια που μας χαλαρώνει κιόλας! Μας δείχνει τον δρόμο, μας ανάβει το φως και μας ξεκουράζει κι από πάνω!

Αλ. Λουπασάκης. (2002). *Γέλιο - Η καλύτερη θεραπεία*, 123-124. Αθήνα: Κέδρος (διασκευή).

¹ **σοβαροφανής**: αυτός που θέλει να φαίνεται σοβαρός

² **απεγκλωβίζομαι**: απελευθερώνομαι

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Για ποιους λόγους, σύμφωνα με το κείμενο, η ανησυχία για κάποιο πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε δεν μας δίνει τη λύση; (60-80 λέξεις)

(μονάδες 15)

A2. α. Να επισημάνετε δύο από τις διαρθρωτικές λέξεις με τις οποίες επιτυγχάνεται η συνοχή στην τρίτη παράγραφο (Θεωρητικά... αυτό;) του κειμένου.

(μονάδες 5)

A2. β. Να αιτιολογήσετε τη χρήση τους από τον συγγραφέα.

(μονάδες 5)

B1. «Το γέλιο φωτίζει κάποιες ξεχασμένες πλευρές των προβλημάτων μας, χώρια που μας χαλαρώνει κιόλας».

Χρησιμοποιώντας την παραπάνω περίοδο λόγου, να δημιουργήσετε μία παράγραφο 60-80 λέξεων.

(μονάδες 10)

B2. Να επισημάνετε στο κείμενο τρεις περιπτώσεις (φράσεις ή προτάσεις) μεταφορικής/συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας.

(μονάδες 15)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1 Έχει διαπιστωθεί ότι η ανησυχία για κάποιο πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε δεν μας δίνει τη λύση του, αλλά αντίθετα το διογκώνει, καθώς προσθέτουμε ένα επιπλέον βάρος. Η αντίδραση αυτή δεν μας βοηθά να διαχειριστούμε τη λύση του προβλήματος γιατί μας κυριεύει το άγχος και παύουμε να σκεπτόμαστε λογικά. Γι'αυτό, όχι μόνο δεν είμαστε σε θέση να βρούμε λύση στο πρόβλημα, αλλά θα πρέπει να αναζητήσουμε επιπλέον τρόπους ώστε να αντιμετωπίσουμε το νέο πρόβλημα που ανακύπτει, δηλαδή το άγχος.

A2

α. *Ωστόσο, επιπλέον*

β. Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί το **Ωστόσο** για να τονίσει την αντίθεση που υπάρχει μεταξύ του νοήματος της πρώτης και της δεύτερης περιόδου. Χρησιμοποιεί το **επιπλέον** για να συμπληρώσει το περιεχόμενο της πρότασης που προηγείται.

B1 Το γέλιο φωτίζει κάποιες ξεχασμένες πλευρές των προβλημάτων μας και κατ' επέκταση μάς χαλαρώνει. Το χιούμορ μάς βοηθά να σκεφτόμαστε πιο θετικά και αισιόδοξα. Μάς προκαλεί να προσεγγίσουμε τη λύση του προβλήματός μας με άλλη οπτική γωνία. Αποφορτιζόμαστε και γεμίζουμε με αυτοπεποίθηση, αισιοδοξία και θετική ψυχολογία. Έτσι, και η διάθεσή μας βελτιώνεται και εντείνουμε την προσπάθειά μας για να νικήσουμε τις αντιξοότητες μας. Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι είναι πολύ σημαντικός ο ρόλος του γέλιου στη ζωή μας.

B2

1. “διπλασιάζει το φορτίο στις πλάτες μας”
2. “Απεγκλωβιζόμαστε από την αυτοπαγίδευσή μας στο ναρκοπέδιο της [...] λογικής.”
3. “Το γέλιο φωτίζει κάποιες ξεχασμένες πλευρές...”

Κείμενο

Γέλιο και ευφυΐα (2915)

Οι περισσότεροι άνθρωποι σπάνια (χαμο)γελούν. Αυτό συμβαίνει γιατί επικρατεί η εντύπωση ότι αυτός που (χαμο)γελάει πολύ είναι λιγότερο έξυπνος, σε σχέση με κάποιον άλλον, που είναι συνεχώς σοβαρός. Για κάποιον λόγο, έχουμε συνδέσει τη σοβαρότητα με την ευφυΐα και θεωρούμε ότι όσο πιο σοβαροφανώς¹ μιλάμε ή ενεργούμε, τόσο περισσότερο ευφυείς είμαστε. Έτσι, όποιος (χαμο)γελάει συχνά, κινδυνεύει να θεωρηθεί αφελής.

Σκεφτείτε πόσο δύσκολο είναι να κάνετε κάποιον να γελάσει. Δεν είναι τυχαίο που η κωμωδία θεωρείται το δυσκολότερο είδος για τους ηθοποιούς και τους συγγραφείς. Όταν μας συμβαίνει κάτι δυσάρεστο, θεωρείται λογικό και αυτονόητο να στεναχωριόμαστε. Πόση ευφυΐα χρειάζεται για να πράξει κάποιος το αυτονόητο; Αντίθετα, χρειάζεται ευστροφία για να απεγκλωβιστούμε² από την ιδιωτική μας λογική και να δούμε την εύθυμη όψη μιας κατάστασης.

Θεωρητικά, οι περισσότεροι από εμάς γνωρίζουμε ότι η ανησυχία για ένα πρόβλημα δεν θα μας δώσει τη λύση. Ωστόσο, το πιθανότερο είναι να μας φέρει σε χειρότερη θέση, γιατί διπλασιάζει το φορτίο στις πλάτες μας. Εξαιτίας της ανησυχίας, μπαίνουμε σε κατάσταση άγχους και αισθανόμαστε περισσότερο πιεσμένοι. Επιπλέον, έτσι όπως είμαστε πιεσμένοι, γινόμαστε ενεργειακά πιο φτωχοί. Δεν φτάνει που έχουμε το πρόβλημα, έχουμε και άγχος από πάνω! Το βρίσκετε **σοφό** αυτό;

(Χαμο)γελώντας, δεν **μειώνουμε** το πρόβλημα, αλλά **διαλύουμε** την ανησυχία και το πρόσθετο άγχος. Όταν (χαμο)γελάμε, δεν σημαίνει ότι δεν **θέλουμε** να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματά μας. Ουσιαστικά, η ευφυΐα μας **κινητοποιείται**, ώστε να γίνει μία διαφορετική διαχείριση δυνατοτήτων. Απεγκλωβίζομαστε από την αυτοπαγίδευσή μας στο ναρκοπέδιο της σοβαροφανούς ιδιωτικής μας λογικής. Ως γνωστόν, τα προβλήματα πάνε μαζί με τις λύσεις τους. Από όσο περισσότερες πλευρές δούμε κάτι, τόσες περισσότερες πιθανότητες έχουμε να βρούμε τη λύση. Το γέλιο φωτίζει κάποιες ξεχασμένες πλευρές των προβλημάτων μας, χώρια που μας χαλαρώνει κιόλας! Μας δείχνει τον δρόμο, μας ανάβει το φως και μας ξεκουράζει κι από πάνω!

Αλ. Λουπασάκης. (2002). *Γέλιο - Η καλύτερη θεραπεία*, 123-124. Αθήνα: Κέδρος (διασκευή).

¹ **σοβαροφανής**: αυτός που θέλει να φαίνεται σοβαρός

² **απεγκλωβίζομαι**: απελευθερώνομαι

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Ποια είναι, σύμφωνα με το κείμενο, η συμβολή του γέλιου στην αντιμετώπιση των προβλημάτων μας; (60-80 λέξεις)

(μονάδες 15)

A2.α. Να επισημάνετε δύο από τις διαρθρωτικές λέξεις με τις οποίες επιτυγχάνεται η συνοχή στην τρίτη παράγραφο (Θεωρητικά... αυτό;) του κειμένου.

(μονάδες 5)

A2.β. Να αιτιολογήσετε τη χρήση τους από τον συγγραφέα.

(μονάδες 5)

B1. Να δημιουργήσετε από μία πρόταση με καθεμιά συνώνυμη λέξη ή ισοδύναμη φράση των λέξεων με την **έντονη γραφή**, με βάση τη σημασία τους στο κείμενο: **σοφό, μειώνουμε, διαλύουμε, θέλουμε, κινητοποιείται.**

(μονάδες 10)

B2. Ποιους επικοινωνιακούς στόχους επιχειρεί να επιτύχει ο συγγραφέας χρησιμοποιώντας το α' και το β' πληθυντικό πρόσωπο;

(μονάδες 15)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1 Η ανησυχία για την επίλυση ενός προβλήματος αυξάνει το άγχος και την ψυχική πίεση. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα το άτομο να χάνει την ψυχραιμία και την ψυχική του ηρεμία. Έτσι, δεν έχει τη νηφαλιότητα που χρειάζεται για να βρει την κατάλληλη λύση. Το γέλιο, όμως, συμβάλλει στην απομάκρυνση του άγχους και βοηθά το άτομο να ξεπεράσει τα εμπόδια και τα αδιέξοδά του. Χαμογελώντας, λοιπόν, απελευθερώνομαστε από δυσάρεστες καταστάσεις και σκεφτόμαστε πιο αισιόδοξα.

A2

α. Ωστόσο, επιπλέον

β. Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί το **Ωστόσο** για να τονίσει την αντίθεση που υπάρχει μεταξύ του νοήματος της πρώτης και της δεύτερης περιόδου. Χρησιμοποιεί το **επιπλέον** για να συμπληρώσει το περιεχόμενο της πρότασης που προηγείται.

B1

- Το έξυπνο χιούμορ απαιτεί ευφυΐα.
- Μην υποβαθμίζεις τη σοβαρότητα της κατάστασης.
- Τα αποδεικτικά στοιχεία εξαφάνισαν κάθε υποψία ενοχής τους.
- Οι άνθρωποι όλου του κόσμου επιθυμούν την παγκόσμια ειρήνη.
- Η νεολαία πρέπει να δραστηριοποιηθεί για την επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων της χώρας.

B2 Με τη χρήση του α΄ πληθυντικού προσώπου ο συγγραφέας:

- ενσωματώνει τον εαυτό του σε ένα σύνολο στο οποίο ανήκουν οι δέκτες (αναγνώστες – ακροατές) προκειμένου να γίνει πιο πειστικός.
- αποδέχεται απόψεις που επικρατούν στο ευρύ κοινό.
- προσδίδει αμεσότητα και τόνο οικειότητας.

Με τη χρήση β΄ πληθυντικού προσώπου ο συγγραφέας προσδίδει στο λόγο αμεσότητα καθώς απευθύνεται προσωπικά στον αναγνώστη, παρακινεί, προβληματίζει και ευαισθητοποιεί, έτσι ώστε ο δέκτης να οδηγηθεί στη λήψη αποφάσεων.